

LAPSUUSVAIHE

~7-11v

Lapsuusvaiheessa kasvu hidastuu ennen murrosiän kasvupyrahdyistä. Tyttöillä tämä vaihe ajoittuu noin ikävuo-
sien 7–10 ja pojilla 8–12 välille. Tässä
vaiheessa lapsi kasvaa yleensä noin 5
cm ja hänen painonsa nousee 2–3 kg
vuodessa. Erot kehitysasteessa eri yksi-
löiden välillä alkavat korostua. Fyysinen
kehitys on tässä vaiheessa keskimää-
räisesti suhteellisen hidasta lukuunot-
tamatta puolustusjärjestelmän voima-
kasta rakenteellista kehittymistä. Myös
varsinaiset fyysiset suorituskykyomi-
naisuudet kehittyvät varsin maltillisesti
ja ennen murrosikää on tyypillistä, että
kehittymisessä on tasannevaihe. Sen
sijaan yleiset motoriset taidot, kuten
tasapaino, liikehallinta ja liikkeiden ajoit-
ukset kehittyvät tässä ikäryhmässä.
Myös lajiharjoittelussa eletään taitojen
oppimisen kulta-aikaa ja edistyminen
taitokilpailutyypisissä suorituksissa on
nopeaa. Painopiste harjoittelussa on-
kin yksilötaitojen kehittämisessä – niin
yleisten kuin lajitaitojen.

Lasten havaintomotoriset valmiudet kehittyvät lapsuusvaiheessa edelleen ja ovat ikäryhmän yläpäässä jo melko lähellä aikuisten tasoa. Nopeasti liikkuvien koh-
teiden nopeuden ja suunnan arvioinnis-
sa ja avaruudellisessa hahmotuskyvyssä
tapahtuu kuitenkin edelleen kehittymis-
tä. Lajihavainnoinnin kannalta pelaajien
teknisellä osaamisella on myös merki-
tystä. Peliä on mahdollista havainnoida
tehokkaasti vasta, kun lajin vaatimat
motoriset suoritukset ovat saavuttaneet
automaatiovaiheen, jolloin keskittyminen
suorittamisesta voidaan suunnata ympä-
ristöön. Lajin vaatimia havainnointitaitoja
päästään onneksi harjoittamaan runsaasti,
koska lapsuusvaiheessa monipuolisen
pelaamisen määrä harjoittelussa tulisi olla
suurta. Havainnoinnin harjoittaminen ta-
pahtuu tällöin tiedostamattomasti (impli-
siittisesti) tekemällä, mikä on oppimisen
kannalta paitsi tehokasta, niin myös lap-
sille mielekästä.

**Lapsuusvaiheen aikana lapsen suh-
tautuminen itseensä muuttuu vaiheit-
tain itsekokeskeisestä itsekriittiseksi.**
Pätevyyden tunne on emotionaalisesti
tärkeää ja lapsi saattaa jättää yrittä-
mättä, koska pelkää epäonnistumista.
Yhteenkuuluvuuden tunne ja kaverit
ovat, mukaan lukien yhtenäiset ulkoiset
tuntomerkit, tärkeitä. Lapsi tarkastelee
itseään osana ryhmää. Yksilönä lapsi on
vakaampi ja hän luottaa itseensä enem-
män. Itsetunnon vahvistumiseen lapsi
tarvitsee positiivista kannustusta ja
onnistuessaan huomioimista. Keskitty-
miskyky paranee, joskin toiminnallisuus
korostuu edelleen ja ohjeistamisen on
syytä olla lyhyttä.

**Erityisesti lapsuusvaiheen alussa lap-
sen ajattelu on vielä hyvin konkreettis-
ta** eikä hän välttämättä ymmärrä kielen
ironiaa, huumoria ja abstrakteja merki-
tyksiä. Vähitellen looginen ajattelukyky
kehittyy siten, että lapsi kykenee asetta-
maan itse tavoitteita ja osaa suunnitella
toimintatapoja niihin yltääkseen. Osa
pelaajista ottaakin harrastuksen jo ”va-
kavasti”. Lähtökohdat ovat silti edelleen
konkreettisia eikä kognitiivinen ajattelu
vastaa murrosikäisten, puhumattakaan
aikuisten, tapaa ajatella. Aivoalueet,
jotka vastaavat esimerkiksi abstraktista
ajattelusta ja päätöksenteosta, ovat vie-
lä kehittymättömät.

**Yleisen kehityksen mukaisesti lapset
alkavat ymmärtää enenevässä määrin
myös pelitaktisia peruskäsitteitä,** ku-
ten syvyys ja leveys, pelaajien väliset
etäisyydet ja liikkuminen pelattavaksi.
Taktinen osaaminen tulee esille myös
pelisuorituksissa, mutta ratkaisujen
onnistuminen vaihtelee vielä suuresti.
Vaikka taktiikan opettaminen keskitty-
y pääosin vielä yksinkertaisten tilantei-
den ratkaisemiseen (1v1, 2v1, 2v2), niin
kaikkien pelaajien oletetaan jo osallistu-
van puolustamiseen ja hyökkäämiseen
pelivirran mukaan joukkueena. Samoin

toiminta kolmio- ja timanttimuodostel-
missa tulee peliin mukaan. Yhteen-
vetona voidaan kuitenkin todeta, että
lapsuusvaiheen aikana pelaajat siirty-
vät ”Kuinka”-vaiheesta (tekniikka) vai-
heeseen ”Milloin, missä, kenen kanssa
ja ketä vastaan” -vaiheeseen. Painotus
ikävaiheessa on taidon oppimisessa
käyttäen pelikeskeisiä harjoitusmene-
telmiä. Taidon oppimisen kannalta riit-
täviä suoritusmääriä haetaan hauskoilla
peleillä ja muilla aktiivisen toiminnalli-
silla harjoitteilla. Pelaajien kehittäminen
on edelleen huomattavasti keskeisem-
mässä asemassa kuin joukkueen.

Fyysiset ominaisuudet
*tasapaino, ketteryys,
koordinaatio, liikenopeus,
liikkuvuus*

Fyysiset taidot
liike- ja kehonhallinta

Tekniset taidot
*taitojen kulta-aika,
pelikeskeisesti
ja aktiivisen dynaamisesti*

Taktiset taidot
*tiedostamattomasti pelien
sisällä, yksilötaktiikka,
joukkuetaktiikan perusasiat*

Kognitiiviset ominaisuudet
*itsekriittisyys,
ryhmäorientoituneisuus*

Kognitiiviset taidot
*pari- ja ryhmätyöskentely,
keskittyminen (lyhyisiin)
ohjeisiin, vastuullisuus*

Henkinen ilmapiiri
*joukkuehenki, positiivinen
huomioiminen*

VALMENNUS

Taitojen
oppimisen
kulta-aika

Toiminnallisuus
Pelikeskeisyys
Pienpelit

Yksilö-
taktiikka
Joukkue-
taktiikan
alkeet

Opettaminen
Positiivisuus

LAPSUUSVAIHE

PELAAJA

Taitovaihe
Tasannevaihe

Itsekriittisyys
Ryhmä-
orientoitu-
neisuus

Kehittyvä
havainnointi- ja
keskittymiskyky

Lajiin
sitoutuminen

LAPSUUSVAIHE

YMPÄRISTÖ

Seura

Taitojen
oppimisympäristö
Omatoimisen
harjoittelun
ympäristö

Koti
Alakoulu
Kaveripiiri

Välineet
Pelimuodot
Kilpailu-
järjestelmä

LAPSUUSVAIHE